

Enheten för region öst
Kim Reenaas, 010-730 90 00

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av utredningen Anpassningar till AI-förordningen, säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Arbetsmiljöverket bedömer att förslagen är såväl välgrundade som välavvägda och tillstyrker majoriteten av förslagen i betänkandet

Nedan redovisas synpunkter kring frågor som Arbetsmiljöverket bedömer värda att övervägas ytterligare.

Angående 4 kap. 4–9 §§ i förslaget till ny lag

Utredningen föreslår att nationella behöriga myndigheter ska få besluta om anmärkning eller sanktionsavgift, samt att sanktionsavgift inte får beslutas om parten inte getts möjlighet att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget när det gäller införande av sanktionsavgifter, men avstyrker förslaget att införa anmärkning samt föreslår att preskriptionstiden för sanktionsavgifter sätts till fem år, istället för den föreslagna tiden om två år.

Arbetsmiljöverket vill också uppmärksamma att det gäller olika processuella regler inom produktområdet gällande beslut och utdömande av sanktionsavgifter och att det kan leda till utmaningar i tillämpningen.

Införande av möjlighet att besluta om anmärkning – 4 kap. 4-7 §§

Arbetsmiljöverket avstyrker införandet av anmärkning eftersom att det inte bedöms få någon effekt och endast innebär merarbete för myndigheter och berörda parter.

Ett sanktionsavgiftsärende föregås i regel av ett marknadskontrollärende. Det innebär att myndigheten genomför en utredning utifrån bland annat de underlag som begärs av parten i ärendet. Myndighetens utredning utmynnar i en bedömning om AI-systemet har brister eller ej, samt om det finns andra bestämmelser som parten inte efterlever. Därefter fattar myndigheten beslut om eventuella förelägganden för att åtgärda bristerna. De brister som konstateras och myndigheternas beslut rapporteras sedan i det gemensamma systemet på den inre marknaden, ICSMS.

I nästa steg bedömer myndigheten om sanktionsavgifter också ska beslutas, som en konsekvens av att parten inte fullgjort det som krävs av denne. Att i detta steg återigen konstatera brist, enbart i syfte att besluta om anmärkning, tillför ingenting i ärendet, utöver det som redan konstaterats tidigare.

Arbetsmiljöverket förstår förslaget på så sätt att anmärkningar helt saknar någon form av rättsverkan. Dessutom är det oklart om myndigheterna förväntas föra särskilda register över beslutade anmärkningar.

Arbetsmiljöverket bedömer därför att de befogenheter som myndigheterna har i marknadskontrollärenden tillsammans med möjligheten att besluta om sanktionsavgifter är tillräckliga. Att till dessa befogenheter få möjlighet att besluta om anmärkning lägger en börda på såväl myndigheter som parter utan att det får någon effekt.

Tvåårsbegränsningen avseende beslut om sanktionsavgifter – 4 kap. 9 §

Begränsningen innebär att sanktionsavgift måste beredas inom två år, räknat från den tidpunkt överträdelsen ägde rum. Arbetsmiljöverket bedömer att denna tidsbegränsning är för kort och befarar att bestämmelserna om sanktionsavgifter får mycket begränsad effekt.

Arbetsmiljöverket föreslår att preskriptionstiden istället sätts till fem år.

Sanktionsavgifter följer i regel ett marknadskontrollärende där bristerna har konstaterats, se beskrivning ovan. Det bör i detta sammanhang framhållas att marknadskontrollärenden många gånger rör produkter/system som är satta på marknaden flera år innan ärendet startats. En alltför begränsande bestämmelse om preskription skulle innebära att sanktionsavgifter inte kommer kunna användas i majoriteten av ärendena. Notera också att andra regelverk som t.ex. preskriptionstiden för produkter som omfattas av den allmänna produkt-säkerhetsförordningen föreslås vara fem år, se Promemoria Anpassningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och reglering av vissa andra säkerhetskrav (Fi 2024:F).

Angående 2 kap. förslag till ny förordning

Arbetsmiljöverket föreslås tilldelas ansvar som marknadskontrollmyndighet över AI-system med hög risk som avses i artikel 6.1 i AI-förordningen och som är relaterade till produkter som omfattas av fyra produktregelverk som myndigheten idag ansvarar för, bland annat maskiner och personlig skyddsutrustning.

Arbetsmiljöverket bedömer att utredningens förslag om fördelning av marknadskontrolluppdraget på flera myndigheter är genomarbetat och lyfter relevanta för- och nackdelar med de olika alternativen. Arbetsmiljöverket tillstyrker därför förslaget även i denna del.

Avgränsningen av myndigheternas ansvar och mandat riskerar dock att leda till otydlighet om vilken myndighet som är ansvarig för marknadskontrollen av ett specifikt AI-system. Uttrycket AI-system med hög risk "som är relaterade till" produkter som omfattas av andra produktregelverk är hämtat från AI-förordningen, se artikel 74.3. Denna skrivning blir otydlig eftersom det saknas en beskrivning av vad som avses med att ett AI-system är "relaterad till" en viss produkt.

Eftersom denna lydelse kommer av den föreslagna fördelningen i AI-förordningen finns det ändå ett visst värde i att behålla samma lydelse med de tillämpningsutmaningar som kan följa. Detta eftersom tolkningen och gränsdragningen blir densamma i de medlemsländer som valt samma fördelning.

Arbetsmiljöverket lämnar därför inte förslag på någon alternativ lydelse. Det kan dock få till följd att samma AI-system kan bli föremål för marknadskontroll av flera myndigheter – i de fall AI-systemet relaterar till flera olika typer av produkter.

Att ett och samma system riskerar att omfattas av flera myndigheters mandat får då hanteras genom samverkan mellan myndigheterna. I det fall det omvända skulle gälla, det vill säga att ingen myndighet omfattas av lydelsen, är det Post- och telestyrelsen som tilldelats det huvudsakliga ansvaret för marknadskontrollen. AI-system som inte omfattas av någon av de särskilt utpekade myndigheterna omfattas då åtminstone av Post- och telestyrelsens ansvar och mandat.

Angående artikel 77

Arbetsmiljöverket delar utredningens slutsatser och bedömer att de är väl avvägda.

Arbetsmiljöverkets uppgifter idag berör eller kan relateras endast delvis till de användningsområden för AI-system som nämns i bilaga III punkt 4b.

Arbetsmiljöverket instämmer i bedömningen att myndighetens uppdrag har anknytning till avdelning 4 i stadgan, dels avseende artikel 31 om arbetstagares rätt till rättvisa arbetsförhållanden, men även avseende artikel 32 om bl.a. skydd av ungdomar i arbetslivet. Arbetsmiljöverket delar därför utredningens uppfattning att myndigheten skulle kunna vara en sådan myndighet som avses i artikel 77.1. Vi instämmer dock i utredningens bedömning att regeringen bör följa utvecklingen inom EU och hur andra medlemsstater uppdaterar sina förteckningar för att anmäla rätt myndigheter. Arbetsmiljöverket anser således att utredningens analys och bedömning av vilka myndigheter som i nuläget bör tas upp i förteckningen, sett till antal och tillsynsområde, är tillfredsställande. Arbetsmiljöverket delar alltså bedömningen att Arbetsmiljöverket inte ska anmälas som en av myndigheterna enligt artikel 77.

De som deltagit

Yttrandet har beslutats av generaldirektören Lars Lööw. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Mårten Petersson och tillförordad chefsjurist Anna Ladeborn Nilsson deltagit. Föredragande har varit sektionschef Kim Reenaas.

Lars Lööw

Kim Reenaas

Kopia skickad till:

Arbetsmarknadsdepartementet

arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se